

Dyrking av ribes (rips/stikkelsbær) i espalier –forming og stell mot full produksjon

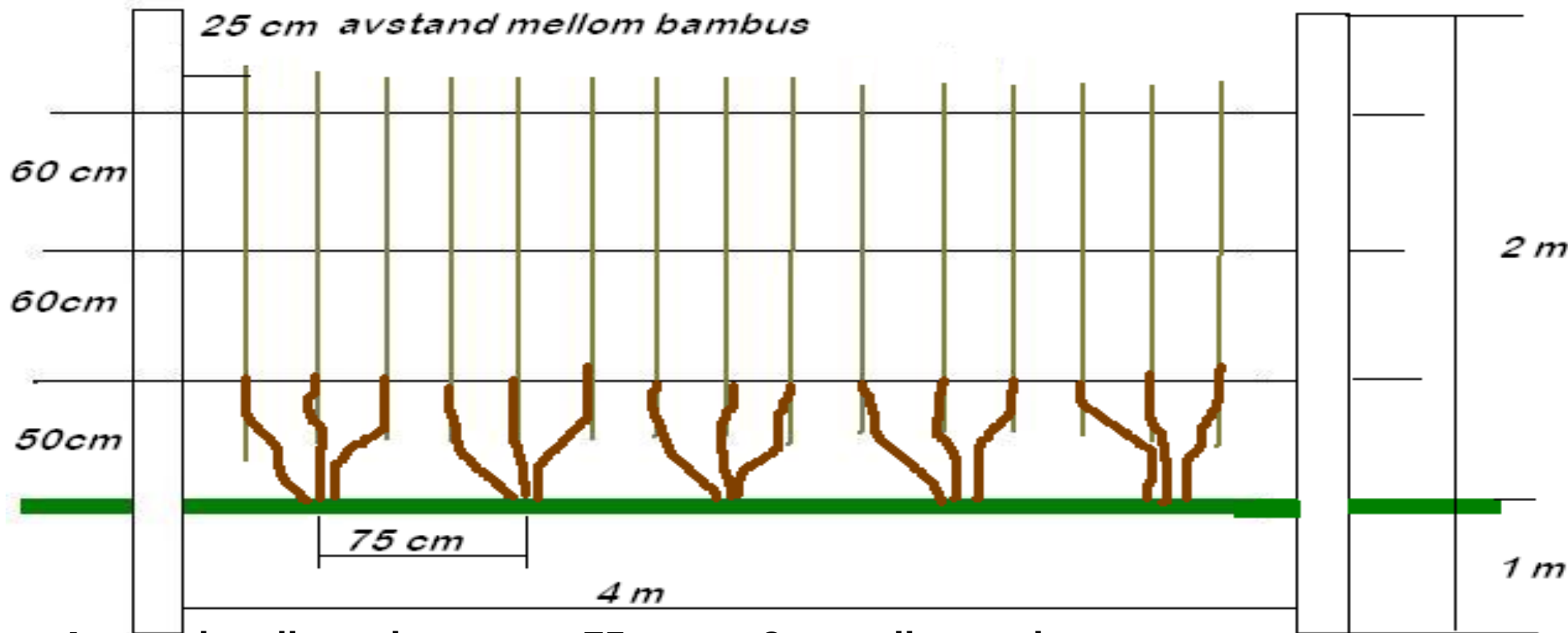
av Stanislav Strbac NLR Viken

Espalier – hekk planting

- Både rips og stikkelsbær kan dyrkes som hekk
- Bedre lystilgang og gir jevnere modning og påvirker kvaliteten slik at blant annet sukkerinnholdet øker
- Når planter blir formet og beskåret som hekker oppnås det større avlinger og bedre kvalitet.
- Plantene dyrket som hekker gjør høstearbeidet langt raskere
- Forming og stell er viktige når en etablerer espalier/hekk produksjon.

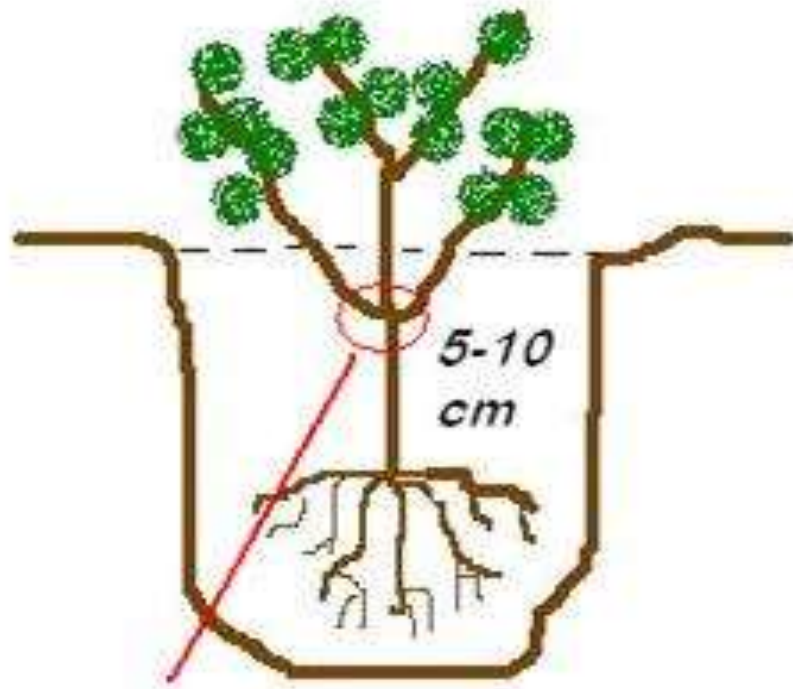
Etablering av rips

- Avstand mellom plantene er 75 cm og 3 m mellom radene
- ($0,75\text{m} \times 3\text{m} = 444$ planter $(0.75\text{m} \times 4\text{ m} = 333$ planter)
- Plante bør ha tre skudd fra bakken og hver bindes til bambus (tonkinstokker)
- Bambusstokker bindes med 25 cm avstand
- Avstand mellom stolper er 4 meter (5 planter mellom hver stolpe).

Planting

forgreiningspunkt

Viktig for rips

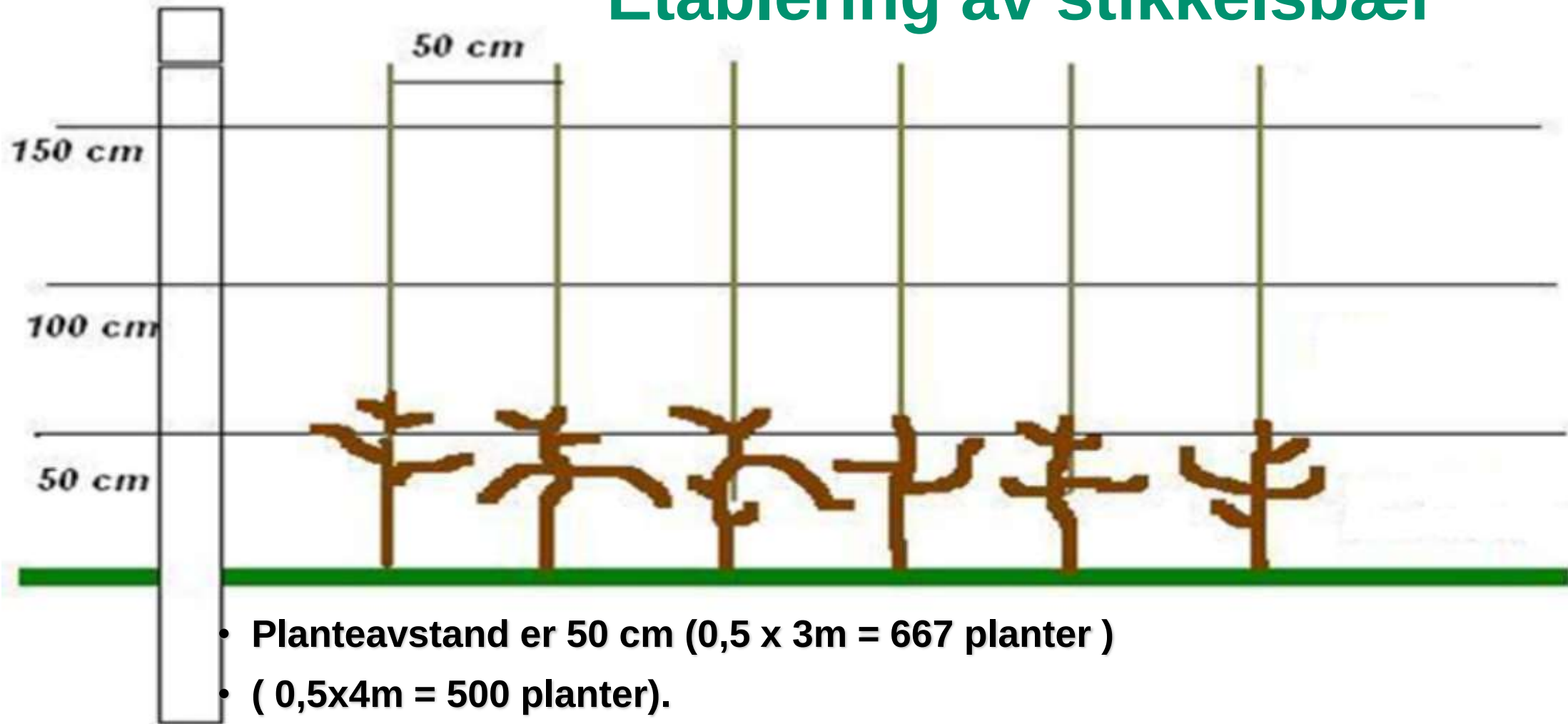

- Det velges 3 skudd som skal brukes for formering av tre. Resten av skudd som har kommet opp fra bakken fjernes.
- Etter hvert skudd vokser og bindes til bambus (plantering 25 mm) som er festet til ståltråd/Bayertråd for å oppnå rettvekst.
- De tre skudd i utgangspunkt byttes ikke (de blir stamme) og de skal gi avling neste 15 år.

Etablering av stikkelsbær

- Planteavstand er 50 cm ($0,5 \times 3\text{m} = 667$ planter)
- ($0,5 \times 4\text{m} = 500$ planter).
- Bambusstokker bindes med 50 cm avstand.
- Avstand mellom stolper er 3 - 4 m (6-8 planter mellom hver stolpe).

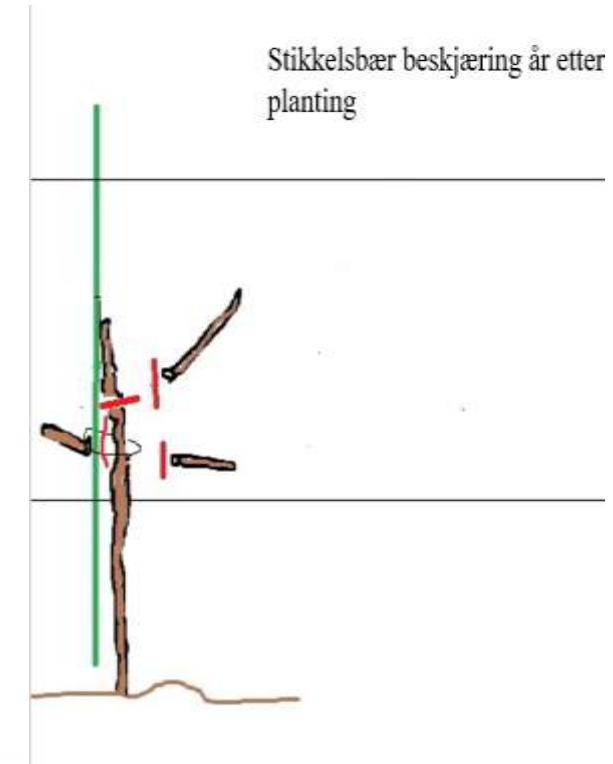
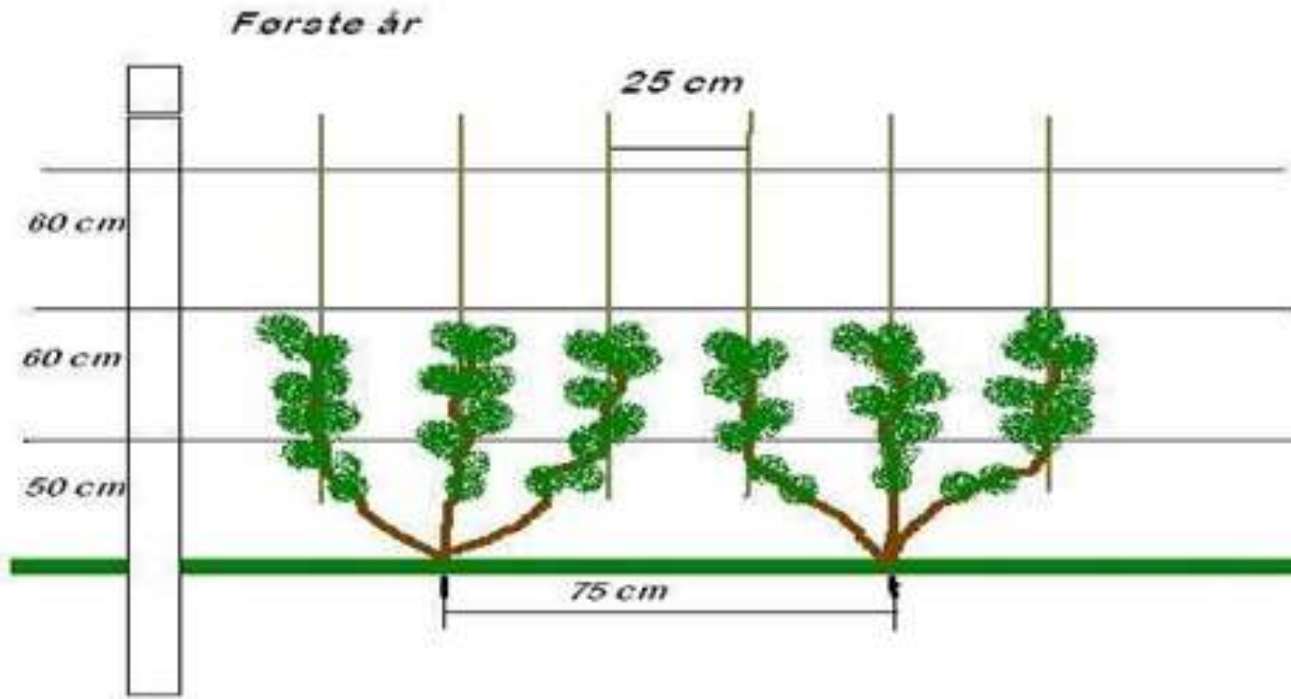
Ikke kjøp små planter!!!

Planteår stikkelsbær

- Etter planting velges beste skudd og bindes til bambus. Resten av skuddene som kommer fra bakken fjernes etter hvert i løpet av sesongen.
- Toppen må bindes regelmessig til bambusstokkene for å oppnå rett vekst

Etablering første år

Fra de tre hovedgreiner kuttes (nesten) alle sidegreiner ved beskjæring hos rips.

Hos stikkelsbær fjernest alle sidegreiner fra den ene stammen og i tillegg ca. halvparten av toppen fjernes.

Sidegreiner og knopper under først ståltråd fjernes etter hvert når planten er blitt sterkere.

I løpet av vegetasjon skal komme opp flere skudd fra bakken som bør fjernes.

Etter hvert skudd vokser og bindes til bambus som er festet til ståltråd for å oppnå rettvekst.

Knopper i vekst overgang mellom gammel og fjorårets ved fjernes med å rispe/fjerne de med hånd ved beskjæring

Det er veldig viktig med god nitrogenforsyningen de første årene til planten formeres

OBS ! Meldugg hos stikkelsbær

OBS Lus !

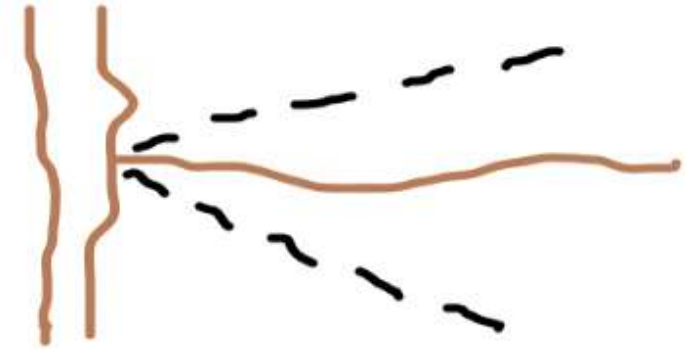
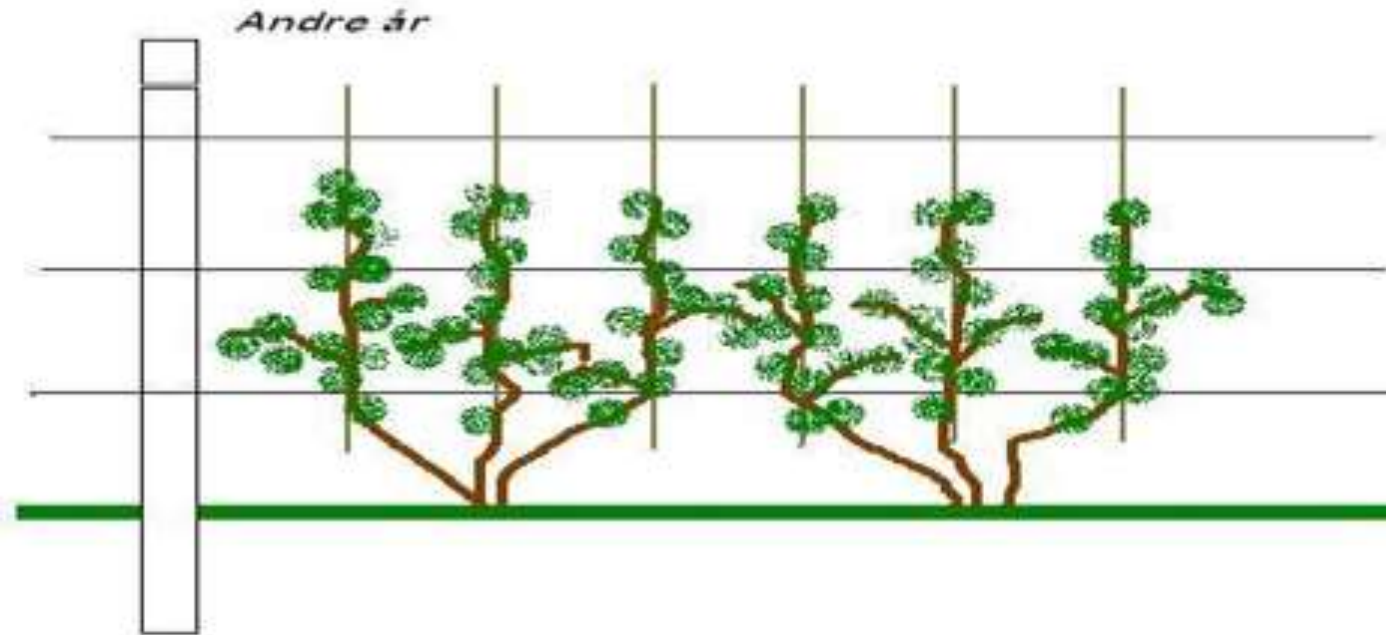
22.08.2010

Stikkelsbær toppen

- Når skudd er ca 20-30 cm velges et hovedskudd (toppen) hos stikkelsbær
- Alle andre konkurrerende skudd i toppen av plante fjernes/pinisieres til ca.halvparten av lengde (minst 5 blad)

Etablering andre år

Sidegreiner som er svake, tykke og har dårlig vekst retning fjernes ved beskjæring. Maks antall sidegreiner (40-50 cm) er 1-2 per skudd (3-4 per plante)

Det fjernes alle blad og sideskudd ca. 50 cm fra bakken ved beskjæringa på våren og utover vegetasjon (ca. midten av juni).

I løpet av vegetasjon skal komme opp flere skudd fra bakken som bør fjernes.

Etter hvert skudd vokser og bindes til bambus som er festet til ståltråd for å oppnå rettvekst.

Max 1-2 sidegreiner de første årene. Fokus å bygge opp på de tre hovedgreiner for å nå full høyde.

Side greiner bør være ca.40-50 cm lange og bør ha riktig posisjon for utvikling av bærklasser. På bilde 14 bærklasser ca 20g hver ca 280 g per grein.

**Norsk
Landbruksrådgiving**

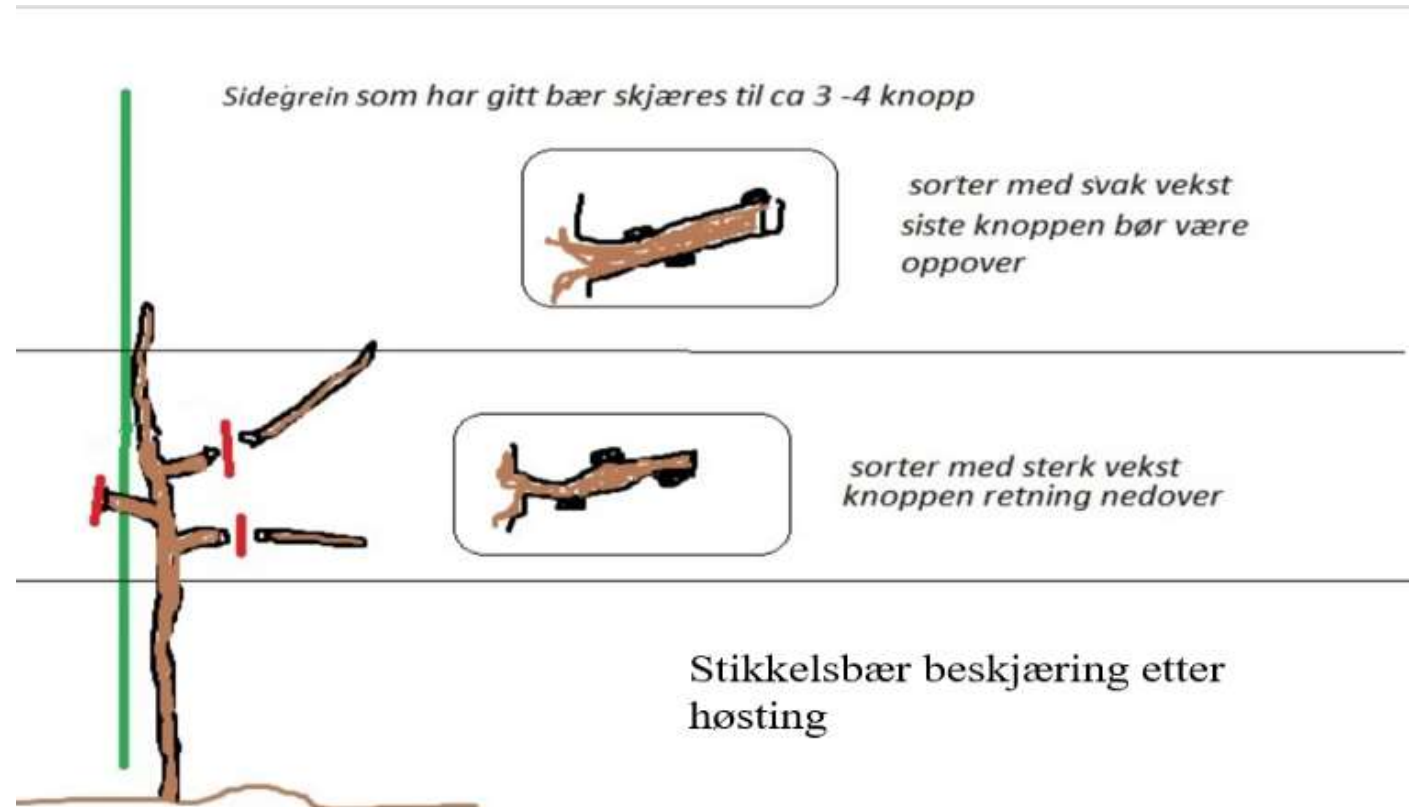
Viken

Beskjæring høsten

Alle side greiner som har gitt avlingen skjæres bort på høsten

Rips : skjæres til tapp ca. 0.5 cm

Stikkelsbær: skjæres til 3-4 knopper (tapp 3-4cm) - sorts forskjeller

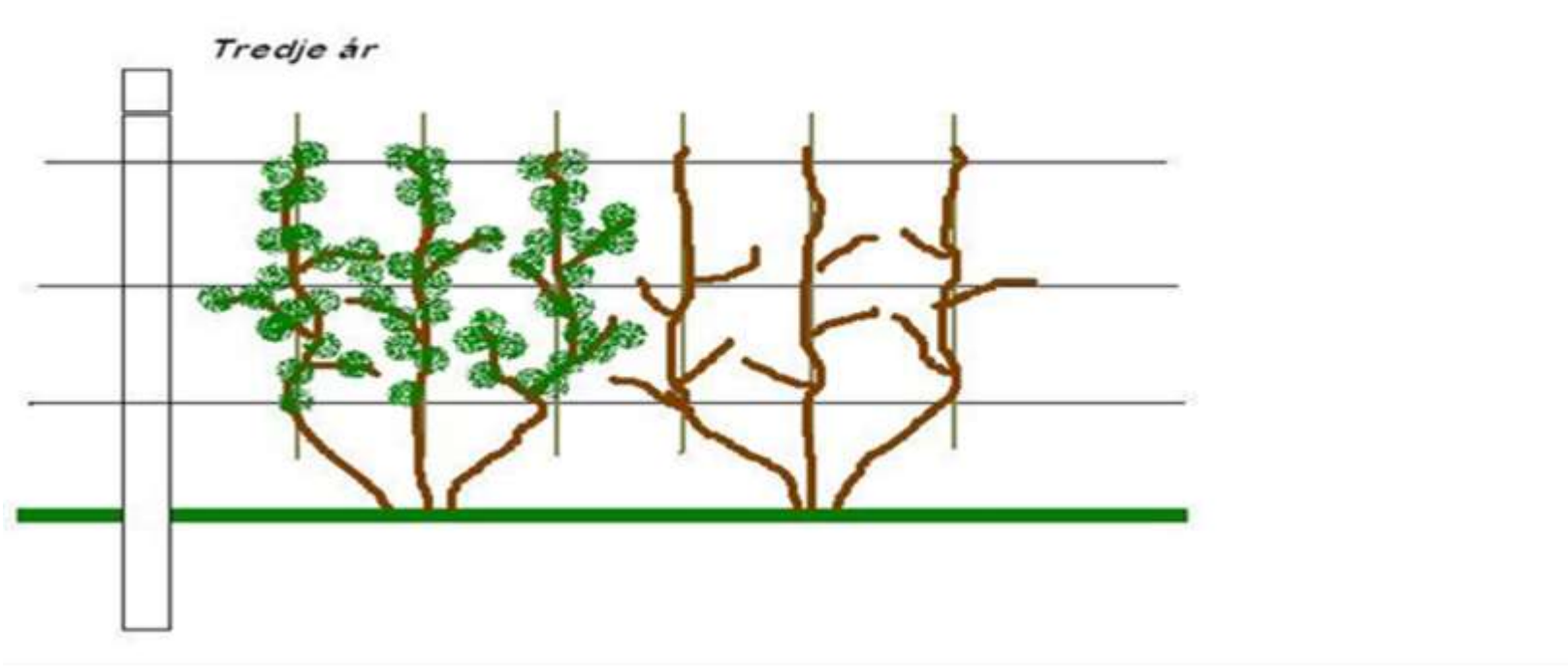
Gjødsling i sesongen

Total behov for nitrogen for rips ligger mellom 10-12 kg N /daa
For stikkelsbær mellom 8-10 kg N/daa

Vårgjødsling ved knoppbryting
Delgjødsling ved begynnelse av blomstring
Høstgjødsling bare for rips

Best resultater med gjødselvanning

Etablering tredje år

Sidegreiner som er svake og har dårlig vekst retning fjernes ved beskjæring. Maks antall sidegreiner er 2 -3 per skudd (6-9 per plante rips) (3-4 skudd hos stikkelsbær)

Det bør ikke være blad og sideskudd ca. 50 cm fra bakken I løpet av vegetasjon skal komme opp flere skudd fra bakken som bør fjernes.

Etter hvert skudd vokser og bindes til bambus.

**Sommerskjæring –pinisiering
av toppen av bærende
sidegreinen (til ca. 5 blad av
årets vekst)**

- I de første årene en del avling en kan høstes fra hovedstammen
- Ikke belaste planten for mye
- Viktig å ha god vekst i planta og få nok sidegreiner

Fjerning av nye skudd er viktig så at planta har nok næring for å gi god lengde av nye sideskudd og lange klasser med bær

**Ikke belaste planta for mye med bær. Det er viktig å få
balanse mellom avling og vegetativ vekst**

Et sidegrein stikkelsbær
ca. 30 bær ca. 250 g

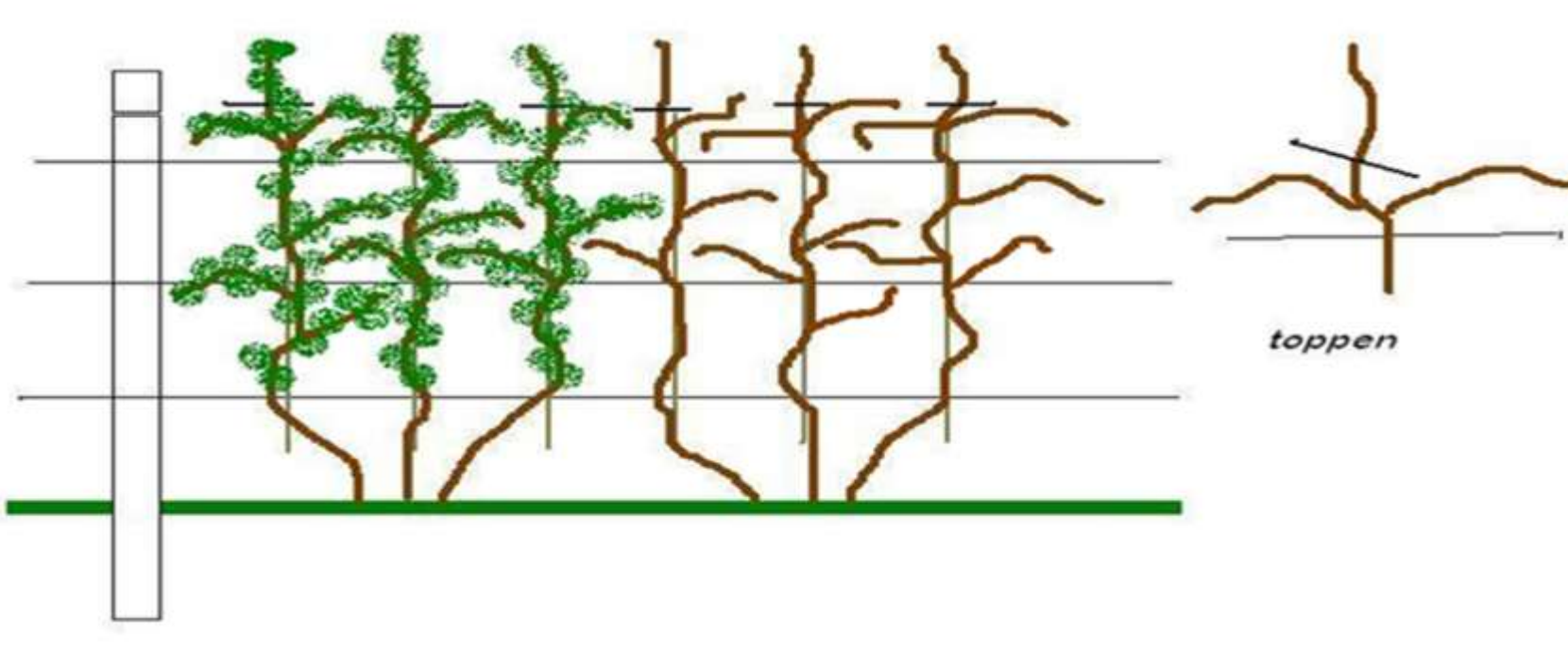
Stikkelsbær har svakere vekst og trenger mer tid for å nå optimal plantehøyden, spesielt hvis plantematerialet var dårlig i utgangspunktet

Norsk
Landbruksrådgiving

Viken

Etablering videre

Sidegreiner som er svake, for tykke og har dårlig vekst retning fjernes ved beskjæring. Maks antall side greiner er 4 per grein (12 max). Stikkelsbær rundt 8 -10 skudd per plante

Ingen eller lite avling på hovedstammen

Toppen skjæres 3-4 knopp over øverste ståltråd. (høyde 1,7-1,8 m)

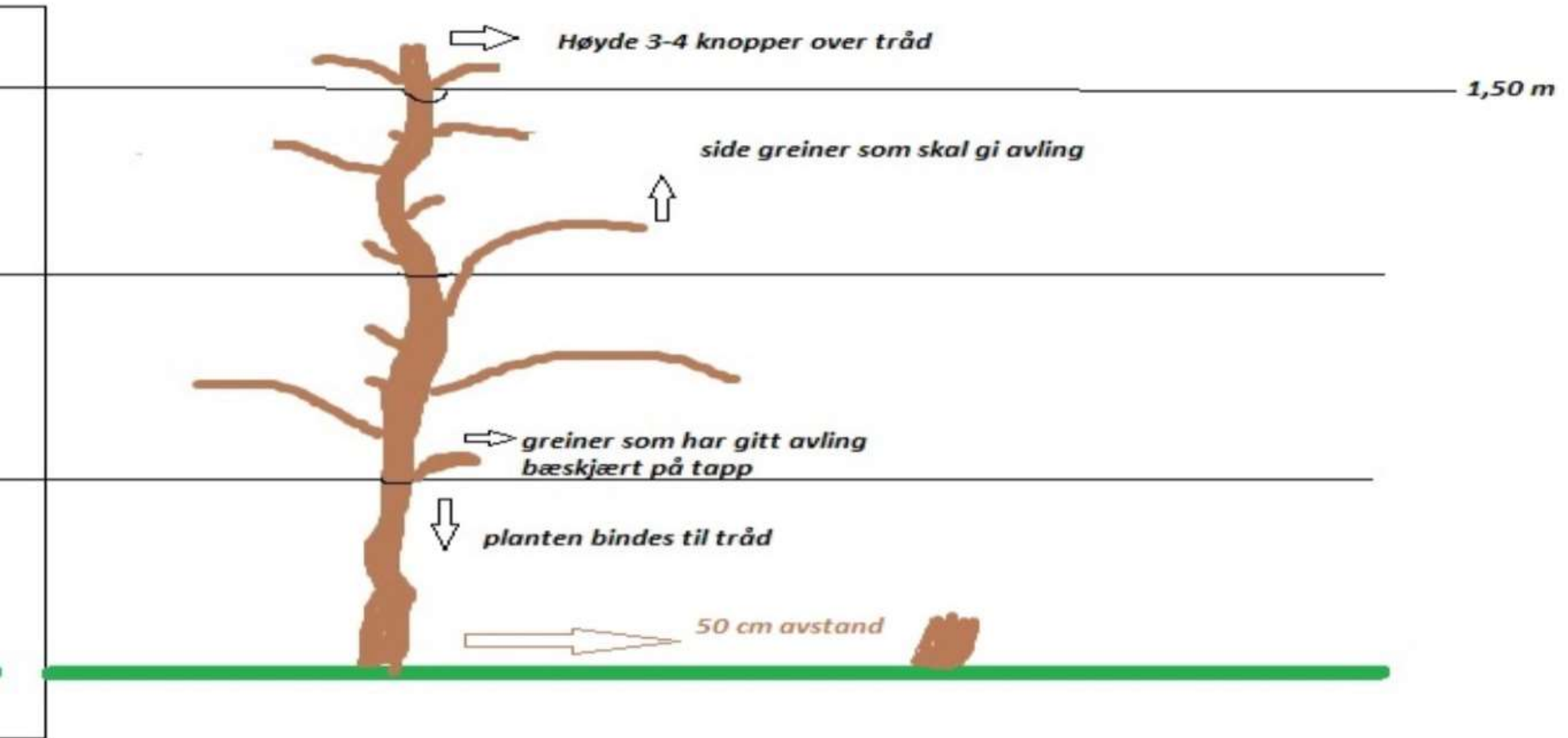
I løpet av vegetasjon skal komme opp flere skudd fra bakken som bør fjernes. VIKTIG!!!

På høsten alle side greiner som har gitt avlingen skjæres bort.(skjæres til tapp ca. 0.5 cm)

Bambus fjernes

Video
beskjæring

Stikkelsbær

Slik formet stikkelsbær kan være i produksjon for over 20 år

Forming og beskjæring oppsummering

- Første fire år forming av tre
- Mål er å få hoved greiner over den øverste tråd
- Vår beskjæring, sommerskjæring og etter høsting
- Vår beskjæring (fjerning av små og veldig store greiner).
Fjerning av greiner som vokser inn i raden. Fjerning av greiner som har skarp vinkel Få riktig antall sidegreiner
- Gradvis økes antall sidegreiner (maks 12 per plante). Etter at greinen har gitt avling den skjæres bort.

Forming og beskjæring oppsummering

- Fjerning av greiner som kommer fra bakken. Viktig fordi de tar energi fra planta
- Ca halvparten av toppen av hovedskudd (åretsvekst) skjæres vekk bare hos stikkelsbær. Dette gjøres i første 2-3 år. En rører ikke toppen hos rips
- Sommerskjæring (pinisiering) fjerning av nyvekst hos greiner som har bær. En lar stå ca 5 blad av åretsnyvekst. Tidspunkt midten av juni.
- Etter høsting fjerning av sidegreiner som har gitt avling.
- Hos rips skjæres greiner vekk på små tapp mens hos stikkelsbær tapp med 3-4 knopper

Vær konsekvent ved beskjæring
og gjødsling for å få lange
klasser og god kvalitet

Rovada

Blanka

Junifer

Augustus

Roodneus

Detvan

Sorts forskjeller

Høste tidspunkt hos stikkelsbær

Viktig å jobbe med
markedsføring av rips og
stikkelsbær

Takk for oppmerksomhet